

[II. 1. 2.]

Matura

IGRA V TREH DEJANJIH
SPISAL LADISLAV FODOR
POSLOVENIL FRAN ALBREHT
REŽIJA: JOŽE TOMAŽIČ

»Zdi se mi, kot da je ta mala popevka
šola sama; vedno nove pevke jo pojo,
a glasovi so vedno enaki...«

(»Matura« — prof. Čebula, I. dej.)

PRVA REPRIZA V SEZONI 1946/47
dne 1. decembra ob 16. uri v Domu ljudske prosvete

N A S T O P A J O

Dr. Štefan Dvornik, ravnatelj ženske gimnazije	Štefan Švegl
Dr. Ana Mate, razredničarka VIII. razreda . . .	Angela Sadarjeva
Dominik Čebula, profesor filozofije	Jože Tomažič
Klotilda Mozoljc, profesorica literature . . .	Helena Rajhova
Edmund Vrtač, profesor matematike	Gustav Grobečnik
Branko Vidovič, profesor naravoslovja	Milan Škof
Šiška, profesor	Tone Zorko
Štrk, profesor	Jože Čuk
Ema Zor, učiteljica telovadbe	Marica Frecetova
Katja Slaparjeva	Bogdana Vrečkova
Dora Voglarjeva	Vera Lipovškova
Kolarjeva	Darinka Kocjanova
Toni, šolski sluga	Avgust Sedej

*

Čas — polpretekli.

*

Ob letošnji ponovitvi

„Mature“

Izmed številnih odrskih del, ki obravnavajo pereči in vedno živ problem šole, oziroma odnosa mladine do svojih učiteljev in profesorjev ter razumevanje in nerazumevanje profesorjev do doraščajoče mladine, je poleg odličnega Švarčinovega »Izpita za življenje« (ki bo predvidoma v tej sezoni uprizorjen tudi na celjskem odru) gotovo Fodorjeva »Matura« med najuspelejšimi igrami v svetovni dramski literaturi.

Tudi v naši književnosti je ta problem obravnavalo že nekaj del z večjim ali manjšim uspehom, kot je na primer »Direktor Čampa«, ali pa Pavla Strmška »Šolski sluga Kos«, ki je preteklo šolsko leto doživelo v Celju svojo krstno predstavo v zasedbi lanskim maturantov.

Matura, to je zvočno ime, ki v dijakih vzbuja neko posebno mešanico čustev od strahu do radosti, da prejmejo po osemletnem študiju vendarle »vstopnico« za nadaljnji študij, ali pa, da položijo zrelostni »izpit za življenje«. Ta beseda pa vzbuja v ljudeh, ki že imajo maturo za seboj, in ki so spoznali, da se človek uči do konca svojega življenja, posebno nastrojenje: spomini na šolska leta, nedolžne dijaške šale s strogimi profesorji — čudaki, hrepenenje, da bi se že vendarle rešili zatohlih šolskih sob in da bi stopili v življenje zreli —, vse to je ono, kar v odraslem porodi lep spomin na šolska leta, tembolj, ker človek nehoti pozabi vse neprijetnosti, le zavestno storjenih krivic ne pozabi tako kmalu.

V svojih spominih človek sodi in obsodi učitelje, ki jih deli v »dobre« in »slabe«, pri tem pa pozablja, da bi ljudi sploh lahko pravtako po njihovem značaju, dobroti ali zlobi razdelili v dve, ali še več skupin; pravtako bi profesorji dejali o dijakih.

Resnica pa je, da na svetu ni luči brez sence, kakor ni sence brez luči. — V Fodorjevi »Maturi« sta zastopnika »stroгих« in nepriljubljenih profesorjev Mozoljčeva in Vrtač, katerima so dijakinje vzdele priimka »ježevka« in »buča na kvadrat«. Oba zastopata načelo absolutne strogosti, češ da mladina zaradi svojega postopanja ne zasluži kaj boljšega. Ko pa prof. Mozoljčeva po 30 letih službovanja naleti na trohico lju-bezni, »se je ta avtomat sovraštva ustavil in padla je solza iz njenih oči«. Nasprotni značaji, so: ravnatelj, razredničarka ter profesor Čebula, ki vse razume in zato vse odpušča. Tem trem se pridružujeta glasilca nove šole: prirodropisec Vidovič in profesorica telovadbe. Med tema

dvema nasprotjima pa je zastopan »srednji sloj« — dva profesorja kruhoborca, ki se prepirata o plačah, o najboljši cigaretni mešanici, sicer pa pri usodepolnih konferencah spita, nakar glasujeta kakor glasujejo ostali: »za« ali »proti« izključitvi. Nadvse posrečen pa je Toni, tip šolskega sluga, ki rožlja s ključi kot jetniški paznik, ki pa v fizikalni sobi kuha prvovrstno žganje in ki je zaklal edinega petelinčka, ker je »motil resnost pouka«.

»Matura« je komedija, zmes resnosti in šale; zato vzbuja solze in smeh, posebno pri ljudeh, ki so obiskovali srednjo šolo. Odraslim kot šolski mladipi daje svoje: prijetno in neprijetno stran šolskega življenja. Šola sama pa ostane kot pesem mladosti, v kateri se med vriskajoče melodije kdaj pa kdaj pomeša tudi boleča disonanca: trpko-veseli spomin na minula mlada šolska leta. — — —

»Maturo« je Okrožno ljudsko gledališče uprizorilo v lanski sezoni v Celju trikrat, in na gostovanjih v Dobrni, v Ormožu, v Ptujju ter v Dornavi ob Pesnici na obisku pri mladinskih delovnih brigadah.

Ocena dosedanjega dela

»Igralski kolektiv je pokazal, da z veliko zrelostjo pojmuje svojo nalogo. Predstava je bila na umetniški višini... zato je treba igralcem in režiji izreči vse priznanje.«

(Milan Savinc, po premieri »Raztrgancev« - »Nova pot« 14. 7. 1945.)

»Igralke in igralci, ki so nastopili v »Rošlinki«, so nas prijetno presenetili. Dasiravno zapletki in vsebina igre ne zahtevajo posebne igralske višine, je bilo podajanje vsekakor uspelo.«

(»Nova pot«, po premieri »Vdove Rošlink«, 17. 11. 1945.)

»Drama je bila dobro naštudirana in razdelitev vlog posrečena. Režiser in igralci so se s spoštovanjem do našega največjega pisatelja lotili dela in lahko rečemo, da so ga dobro opravili.«

(»Nova pot« — po premieri »Hlapcev«, 25. 4. 1946.)

»Ne le, da so igralci dosegli svoje igralske zmogljivosti, je treba poudariti tudi njihovo ljubezen do stvari in resnost odrskih nastopov, ki so rodili ob danih prilikah pošten, trenutno dosegljiv rezultat.«

(Tone Stupica, po krstni predstavi »Mokrodolcev« — »Nova pot« 4. 5. 1946.)

»Predstava je uspela. Brez poklicnega režiserja, brez sistematične vzgoje igralcev, se je v našem mestu postavilo na oder zahtevno dramsko delo, kar kaže, da so pri nas ljudje, ki iskreno in samostojno doživljajo umetnost s čustvom, ki že prenese kritiko.«

(»Naše delo«, po premieri »Celjskih grofov«, 26. 10. 1946.)

»Umetnost mora učiti in vzgajati. To je njen namen. Umetnost mora biti resnična, boriti se mora, da gre življenje naprej. Tako zvana čista umetnost je izrodek tega, kar naj bi umetnost bila.«

(Iz predavanja Ivana Ivanoviča Anisimova, podpredsednika komiteta za kulturo in umetnost pri vladi ZSSR, člana delegacije Vse-zveznega društva za kulturne stike s tujino, v Ljubljani dne 4. 11. 1946.)

»To je pesem mladega rodu, ki hoče sonca, petja in vedrine v svoje življenje, ki ne naseda frazerstvu in se dosledno bori proti sencam preteklosti, ki se hočejo splaziti tudi v nove domove njihovega sveta.« Tako je pisalo naše časopisje o Bulgakova komediji »Novi dom«, ki jo je 19. februarja lanskega leta uprizorilo mariborsko gledališče. To idejno komedijo pripravlja ta čas tudi Okrožno ljudsko gledališče v Celju v režiji Fedorja Gradišnika in katero bo uprizorilo takoj po premieri Jurčič-Govekarjevega »Desetega brata«.

Naša himna

Smelo smo pošli, iz mraka i strave,
Kroz krvavu buru, u bitaka dim!
Bratstvo, jedinstvo da pobeđu slave!
Da slobodna — zasjaš lepotama svim!

Republiko naša, pod suncem slobode,
Duh Tvoj u vekove nek ponosno sja!
Putevi slave nek Te večno vode,
I steg Tvoj nek samo za pobeđe zna!

Nađ delom radnih i ponosnih ljudi,
Slobode nek blista naš plameni znak!
Armije naše granitne su grudi,
Naš juriš za Tebe ko oluj je jak

Republiko naša, pod suncem slobode,
Duh Tvoj u vekove nek ponosno sja!
Putevi slave nek Te večno vode,
I steg Tvoj nek samo za pobeđe zna!

Napred i napred! I nikada robom!
Sve slavnija, jača, na putu si tom!
Zavete palih mi čuvamo s Tobom,
Da večito srećan i naš budeš dom!

Republiko naša, pod suncem slobode,
Duh Tvoj u vekove nek ponosno sja!
Putevi slave nek Te večno vode,
I steg Tvoj nek samo za pobeđe zna!

TISKARNA DRUŽBE SV. MOHORJA

TISKOVNA IN PRODUKTIVNA ZADRUGA Z O. J.

V CELJU

Za praznik proglasitve FLRJ in za obletnico drugega zasedanja AVNOJ-a je naša založba znižala cene knjigam naše založbe

od 5 do 16 %

		vezana	broširana
1. Möderndorfer:	»Koroške narodne pripovedke«	vez. din 100,—	broš. din —,—
2. Bevk:	»Železna kača«	« « 100,—	« « 80,—
3. dr. Koblar:	»Stritarjevi pripovedni spisi«	« « 89,—	« « 69,—
4. Roš:	»Mokrodolci«	« « 78,—	« « 60,—
5. Hudales Z.:	»Zelena vrvica«	« « 70,—	« « 50,—
6. Cajnkar dr.:	»Za svobodo«	« « —,—	« « 60,—
7. Meško:	»Novele«	« « 60,—	« « 42,—
8. Winkler:	»Trgovina sredi sveta«	« « 57,—	« « 37,—

9. Hudales O.: »Med vulkani in atoli«	54,—	38,—
10. Korolenko: »Slepi muzikant«	47,—	28,—
11. Vovk: »Dachau«	43,—	25,—
12. Komanova: »Rab«	38,—	23,—
13. Möderndorfer: »Koroške uganke in popevke«	38,—	23,—
14. Kocmur: »Primorski borci«	26,—	15,—

V mesecu decembru 1946 izidejo še naslednje knjige:

1. Oskar Hudales: UBEŽNIK
2. Prežihov Voranc: NAŠI MEJNIKI
3. Zoran Hudales, zbirka treh iger, enodejank:
POLITIKA, SESTANEK in VRNITEV
4. Janko Glaser: OB JESENSKEM EKVINOKCIJU, pesmi